

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 3043

гр. София, 12.05.2017 г.

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42
състав**, в закрито заседание на 12.05.2017 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

като разгледа дело номер **505** по описа за **2017** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Делото е образувано по искова молба с правно основание чл.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), подадена от К. А. Л., чрез адв.Х., срещу Българската народна банка (БНБ), с която се иска от Съда:

1. да обяви за незаконосъобразно бездействието на БНБ по отнемане лиценза на Корпоративна търговска банка АД в несъстоятелност.
2. да осъди БНБ да заплати на ищеца обезщетение за причинени имуществени вреди в размер на 8627,97 лв. законна лихва за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г.
3. да осъди БНБ да му заплати разноските по водене на делото.

Ищецът обосновава исквете си с последицата по чл.23, ал.5 от Закона за гарантиране на влоговете в банките от решението на БНБ за отнемане на лиценз на търговска банка. Считано от тази дата в определен от закона срок (до 20 дни), Фондът за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ) започва изплащане на гарантираните влогове. Излага подробни фактически твърдения, според които от 20.06.2014 г. включително до 30.06.2014 г. вкл. са изтекли 7 работни дни, в които не се изпълняват задълженията за плащане от К.. Съобразно това претендира, че са изтекли следните рокове:

- на 07.07.2014 г. е изтекъл срокът от 5 работни дни за отнемане на лиценза на банката от БНБ;

- на 04.08.2014 г. е изтекъл максималният срок от 20 работни дни за започване на изплащане на гарантираните влогове от ФГВБ.

Въз основа на тези данни счита, че ако е бил спазен законът, фондът следвало да започне изплащането на гарантираните влогове най-късно на 04.08.2014 г., а фактически изплащането е започнало на 04.12.2014 г. в резултат на незаконосъобразното бездействие на БНБ в нарушение на чл.36, ал.2 и 3 от ЗКИ. За този период претендира вреди в минималния размер, по чл.86 от ЗЗД, без доказване, представляващи законовата лихва. Ищецът счита, че бездействието на БНБ е в

нарушение на чл.36, ал.2, т.1 и ал.3 от ЗКИ и чл.1, § 3, подточка (i) и чл.10, § 3 от Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/14/ЕО, относно схемите за гарантиране на влогове, както и на други нормативни актове, посочени в исковата молба: чл.44 от Закона за БНБ относно независимостта на тази институция; чл.36, ал.2 и 3 от ЗБНБ, относно надзорните функции - чл.116, чл.133, ал.1 от Закона за кредитните институции, както и определенията по Директива 2001/24 относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, директива 2013/36 относно достъпа до осъществяването на банкова дейност и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции.

На следващо място ищецът твърди, че през 5-те месеца бездействие на БНБ е допуснато нарушение и на правото на ЕС - конкретно чл.1, § 3, буква i) от директива 94/19, и чл.10, § 1 - относно срока за изплащане на гарантираните депозити. В тази връзка се позовава на Препоръка на Европейския банков орган от 17.10.2014 г. относно необходимите действия за спазване на Директива 94/19.

Като доказателство за качеството на вложител в К. АД в несъстоятелност, ищецът е приложил удостоверение от банката за наличности по сметки, извлечения от сметки, нареждания за плащане и платежно нареждане за изплащане на гарантиран депозит.

Съдът, като съобрази заявените основания на исковата претенция, по допустимостта на предявените искове по делото срещу БНБ от ищеца в качеството му на вложител в К. АД в несъстоятелност, което обстоятелство не е спорно и доказано между страните, намира исковите за недопустими поради следното:

1. Недопустимост на исковата претенция по чл.204, ал.4 АПК.

Процесуалният ред за разглеждане на искова претенция за вреди срещу държавата от незаконосъобразно бездействие на административен орган е единствено този по чл.204, ал.4 АПК. По този ред обаче е допустимо да се предяви иск за вреди от фактическо бездействие - т.е. следва да е налице задължение за фактическо действие, пряко произтичащо от правната норма, без да е необходимо издаването на изричен акт, т.е. изразяването на воля от съответния орган. В случая обаче, както ищецът твърди в исковата молба, претендирането бездействие на БНБ е за издаването на решение за отнемане на лиценз на търговска банка, т.е. претендира се бездействие да бъде издаден акт от УС на БНБ. Отнемането на лиценза на търговска банка не е фактическо действие, а изисква издаването на изричен акт от съответния орган. Така УС на БНБ с Решение № 138/06.11.2014 г. е отгнел лиценза за извършване на банкова дейност на К. АД, с който акт органът на БНБ е упражнил правомощието си по чл.16, т.15 ЗБНБ, мотивирано с предвидените в закона основания за отнемане на лиценза на кредитна институция по чл.36, ал.2, т.2, чл.103, ал.1, т.1 и чл.103, ал.2, т.25 и чл.151, ал.1, предложение първо ЗКИ. Отнемане лиценз на кредитна институция като фактическо действие не съществува в закона, то винаги се извършва с акт на компетентния орган.

Само това обстоятелство е достатъчно да мотивира извод за недопустимост по силата на закона Съдът да разгледа бездействието на УС на БНБ като фактическо, съответно исковата претенция е недопустимо да бъде разгледана по чл.204, ал.4 АПК, в това число и без да обсъжда и формира изводи за това в какво качество действа в случая УС на БНБ - като административен орган или не.

Тъй като законът изисква издаването на изричен акт за отнемане на лиценза на търговска банка, недопустимостта да бъде разгледано фактическо бездействие на такова основание произтича от закона, не е фактически въпрос, предмет на делото по

същество, още повече, че такъв акт е издаден. Това обуславя и извод за недопустимост исковата претенция да бъде разгледана по чл.204, ал.4 АПК по същество.

Не е предявено основание за разглеждане на исковата претенция по реда на чл.204, ал.1 АПК, тъй като не се основава на незаконосъобразността на издадения акт на БНБ за отнемане на лиценза на търговската банка.

2. Недоустимост на исковата претенция поради открито производство по несъстоятелност на търговската банка

По арг. от чл.8 ЗОДОВ ангажирането на отговорността на държавата е недопустимо, тъй като вземането на кредитор от търговска банка за законна лихва е допустимо да бъде предявено в производство по несъстоятелността на тази банка. Вземанията, които могат да бъдат предявени в производството по банкова несъстоятелност, както произтича от реда за удовлетворяването им по чл.94, ал.1 от Закона за банковата несъстоятелност, включват и сумите по депозитите, надхвърлящи тези по Закона за гарантиране на влоговете в банките, а лихви -законна или договорна - съгласно чл.4, ал.2, т.1 от същия закон, само след удовлетворяване на вземанията по първата разпоредба. Изрично не е предвидено в закона удовлетворяване на вземане за курсови разлики от неполучено в срок плащане. Както основателно отбелязва ответника, за ищеца е налице друг способ да предяви вземанията си за лихви и остатъка от главници по депозитите си - в производството по несъстоятелност на банката.

Извод, че вземанията на вложителите следва да се равняват на това, което биха получили в производството по несъстоятелност, може да се направи от директивите за реорганизация и ликвидация на кредитните институции - Директива 2001/24 ЕО и новата Директива 2014/59/ЕС. Според тези директиви и конкретно съображение 50 от последната директива, намесата в правата на собственост не следва да бъде прекомерна; засегнатите акционери и кредитори не следва да понасят загуби, по-големи от тези, които биха понесли ако институцията беше ликвидирана към момента на вземане на решението за реструктурирането ѝ; за да се защитят акционерите и кредиторите, които участват в производството по ликвидация на кредитната институция, те следва да имат право да получат плащане или обезщетение за техните вземания, предявени в рамките на производството по ликвидация, размер, не по-малък от сумата, която по изчисления биха получили при ликвидация на цялата институция чрез обичайното производство по несъстоятелност. Също директивата въздига и принцип за равното третиране на акционерите и кредиторите от един и същи клас, всяко неравенство следва да бъде обосновано с обществен интерес.

Следователно ищецът в качеството си на вложител на К. АД в несъстоятелност, според стандартите на директивата, следва да бъде удовлетворен за вземанията си в производството по несъстоятелност и до размерите, които според включеното в масата на несъстоятелността имущество, е възможно да получи и според установения в закона ред за изплащане на вземанията.

Удовлетворяването на вземания към банката извън производството по несъстоятелност, каквито са вземанията за лихви по депозити, означава възможността да получи в различна степен удовлетворение и поради това следва да се основава на изрична норма в закона, но такава липсва. Следователно, доколкото по делото се претендират вземания за забавено плащане на депозитите на ищеца - за лихви по депозитите му, т.е. вземания, които би могъл да предяви в производството по несъстоятелност, то действително е налице друг, предвиден в закона способ за защита

на правата му.

Изложеното обуславя извод, че тъй като е открито производство по несъстоятелност с Решение № 664 от 22.04.2015 г., постановено от СГС по т.д. № 7549/2014 г., понастоящем влязло в сила), вземанията на ищеца от К. АД в несъстоятелност - за законна лихва по гарантирания размер на депозитите му, следва да бъдат удовлетворени само по този ред, което от своя страна изключва предявяването на претенции в качеството му на вложител в К. по реда на ЗОДОВ.

3. Недопустимост на исковата претенция на основание нарушение на правото на ЕС - чл.1, § 3, буква i) от Директива 94/19 във вр.с чл.10, § 1 от същата директива.

Ищецът твърди, че е получил гарантирания размер на депозитите си в К. АД в несъстоятелност чрез ФГВБ. Искането за плащане на лихви върху тези суми се основава на недостатъчен надзор от страна на БНБ.

На първо място, на въпроса дали нормите на Директива 94/19 могат да съставляват основание за отговорност за вреди поради бездействие на БНБ, следва да се отговори отрицателно. Основание за това Съдът намира в даденото задължително тълкуване на чл.1 от Директива 94/19 от Съда на ЕС в Решение от 12 октомври 2004 г. по дело С-222/02. В т.49 от решението С. е приел, че отговорността на държавата за вреди при нарушение на разпоредба на правото на ЕС може да бъде търсена единствено когато нарушената разпоредба има за цел да даде права на частни лица. В т.50 от решението, въз основа на дадените отговори на първите два въпроса Съдът е приел, че Директива 94/19, наред с други, не дава права на вложителите, когато те нямат достъп до своите депозити и то заради слаб надзор от страна на компетентните национални органи, след като е осигурено обезщетение на вложителите, предвидено в Директива 94/19. В т.51 е посочено, че цитираните директиви, сред които и Директива 94/19, не могат да се считат като даващи права на частни лица, когато те не могат да разполагат с депозитите си по причина на слаб надзор от страна на компетентните национални органи, права да ангажират отговорността на държавата на основата на правото на ЕС. По т.45 С. е приел, че с приемането на Директива 94/19 законодателят на общността е осигурил минимална защита на вложителите в случай, че не могат да имат достъп до своите депозити, която също така да гарантира в случай, че те не могат да разполагат с депозитите си при недостатъчен надзор от страна на компетентните органи. Това правно положение е изведено във връзка с отговора по т.2 от диспозитива на решението, са разгледани и други три директиви, които са били обобщени в Директива 200/12 относно предприемането и осъществяването на дейност на кредитни институции, като хармонизирането на законодателството в областта представлява съществен инструмент за реализиране на вътрешния пазар в два аспекта - свобода на установяване и свобода на предлагане на услуги в областта на кредитните институции, като целта на директивите е да се достигне до взаимно признаване на разрешителните и прилагането на принципа за контрол от държавата-членка по произход (на кредитната институция). Съдът на ЕС също е разгледал и съображението, че предвиденото хармонизиране с тези групи директиви също цели да защитава вложителите, но тези директиви налагат на националните органи задължения относно контрола на кредитните институции. В заключение е направен извод и даден отговор, че и директивите, които регулират дейността на кредитните институции, не дават права на вложителите, когато те не могат да разполагат с депозитите си поради недостатъчен надзор от страна на националните компетентни органи. По т.29 от разглежданото решение С. е приел, че чл.3, § 2-5 от директива

94/19 има за цел да даде сигурност на вложителите, че кредитна институция, в която са направили своя депозит, принадлежи към схема за гаранция на депозитите, така че да бъде запазено тяхното право да бъдат обезщетени в случай, че не могат да имат достъп до своите депозити и то съгласно правилата от упоменатата директива и по-точно чл.7. Тези разпоредби служат единствено за установяване и добро функциониране на схема за гаранции на депозитите, според същата точка от решението. С отговора на първи въпрос в разглежданото решение Съдът на ЕС е приел, че: "(...) ако се осигурява обезщетение на вложителите, предвидено в Директива 94/19/ЕО (...) чл.3, § 2-5 от тази директива не може да се тълкува като противопоставящ се на национална разпоредба, според която целите на националния надзорен орган на кредитните институции се осъществява единствено за обществения интерес и това изключва според националното право частни лица да искат обезщетение за щети, нанесени от недостатъчен надзор от страна на този орган.". Идентично е правното положение, което следва от българското законодателство. Действително, съгласно чл.2, ал.6 ЗБНБ, Българската народна банка регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защита на интересите на вложителите. Тази норма не дава основание да се приеме, че следва да бъде предпочетен частния интерес на вложителите пред обществения интерес – запазване стабилността на банковата система. Съгласно чл.79, ал.8 от Закона за кредитните институции БНБ, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните им функции, освен ако са действали умишлено. Посочените разпоредби не противоречат и са в съответствие с даденото тълкуване по първи въпрос от разглежданото решение на С.. Следователно, чл.2, ал.6 ЗБНБ не е годно основание за ангажиране отговорността на държавата за вреди, а в контекста на приетото от Съда на ЕС, чл.3, § 3, буква i) от Директива 94/19 не съставлява основание за отговорност на БНБ за вреди, претендирани от вложител в кредитна институция.

Освен всичко изложено, Съдът на ЕС се е позовал на съображение 24 от преамбюла на Директива 94/19, според което директивата изключва тя да има за последици ангажиране на отговорността на държавите-членки и на техните компетентни органи по отношение на вложителите, след като те са получили обезщетение или защита в условията, определени от нея.(т. 31 от разглежданото решение). След като директивата изключва отговорност за вреди по искове на вложителите, е безпредметно разглеждането на въпроса дали разпоредбите ѝ са неправилно транспонирани в националното право, дали са нарушени от страна на БНБ при осъществяване на надзора по отношение на К. АД в несъстоятелност.

Въз основа на всичко изложено се налага изводът, че чл.1, § 3, буква i) от Директива 94/19 не съставлява годно правно основание, въз основа на което правото на ЕС допуска да бъде ангажираната отговорността на държава-членка и на нейните компетентни органи по отношение на вложителите, след като те са получили обезщетение. Отговорността за вреди не може да бъде търсена на основание тази разпоредба, съобразно цитираната съдебна практика на С.. Следователно не може да бъде ангажирана и отговорността по чл.10, § 1 от същата директива, предвиждаща като правна последица изплащането на гарантирания размер на депозитите на вложителите.

Липсват други правни основания, изведени от правото на ЕС във връзка с чл.1, § 3 от Директива 94/19, които допускат разглеждането на исковите претенции за вреди, в

случай, че вложителите нямат достъп до депозитите си. Разпоредбите за защита на вложителите, съдържащи се в директивите, които хармонизират правилата за кредитните институции, не предоставят права на вложителите и право да се търси отговорност за вреди от държава-членка.

Доводите в исковата молба, че на чл.1, § 3, буква i) от Директива 94/19, съответства чл.36, ал.2, т.1 от ЗКИ, са в подкрепа на довода, че и националната разпоредба не предоставя права на вложителите, предвид даденото задължително тълкуване на тази разпоредба от съда на ЕС. В това число Съдът не следва да обсъжда и доводите, основани на Препоръката на Европейския банков орган, че БНБ нарушава директивата, доколкото С. е дал тълкуване, че цитираната норма не предоставя права на вложителите. За нарушение на правото на ЕС е възможно в производството по чл.258 от Договора за функционирането на ЕС по иск на Комисията да бъде потърсена отговорност на българската държава, но това не означава във всички случаи, че физически лица непременно ще имат право да предявяват иски за вреди. Касае се за различни видове и основания за отговорността, които нямат връзка по между си. Всичко изложено обуславя извод, че заявените от ищеца правни основания, изведени от правото на ЕС, изключват отговорността на българската държава, на БНБ и нейните органи за вреди, претърпени от ищеца в качеството му на вложител в К. АД в несъстоятелност. Това изключва възможността исковите претенции да бъдат разгледани по същество.

Доводите за отказано плащане по представените платежни нареждания не съставляват отделно основание за разглеждане на исковите за вреди извън заявеното основание - незаконосъобразно бездействие за отнемане на лиценза на търговската банка. Тези доводи Съдът възприема като изложени в подкрепа на тезата за датата на спиране на плащанията, като основание депозитите на вложителите да бъдат сметени за неналични по смисъла на чл.1, § 3 от Директива 94/19.

Предвид на всичко изложено по арг. от чл.130 ГПК Съдът следва да върне исковата молба поради недопустимост на исковите претенции.

Така мотивиран, Съдът

О П Р Е Д Е Л И :

ВРЪЩА исковата молба на К. А. Л., предявена срещу Българската народна банка, с която се иска от Съда:

1. да обяви за незаконосъобразно бездействието на БНБ по отнемане лиценза на Корпоративна търговска банка АД в несъстоятелност.
2. да осъди БНБ да заплати на ищеца обезщетение за причинени имуществени вреди в размер на 8627,97 лв. законна лихва за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г.
3. да осъди БНБ да му заплати разноските по водене на делото.

ПРЕКРАТЯВА производството по адм.дело № 505/2017 г. по описа на Административен съд-София град.

Определението може да бъде обжалвано с частна жалба пред Върховния административен съд в 7 дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: